

УДК: 657

Сиводід Є.О.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

В статті розглянуто основні напрями реформування обліку в держаному секторі, зокрема системи управлінського обліку та запропоновано нові підходи для забезпечення її ефективного функціонування.

Ключові слова: управлінський облік, державні фінанси, грошові кошти, бюджет, державний фінансовий контроль.

Sivodid E.

DEVELOPMENT OF MANAGEMENT ACCOUNTING IN THE PUBLIC SECTOR

This article is devoted to the study of accounting in the public sector, including management accounting; defined the main directions of reforms, as well as factors that have a direct impact on it; outlined the practical suggestions for its improvement effective functioning.

Today, most scientists agree on the need for modernization of accounting in the public sector and the introduction of a single unified methodology that will strengthen the strategic directions of management accounting in the budgetary institutions.

To solve these problems, the author proposed the following measures:

the unified (single) chart of accounts in the public sector;

use a single method of accounting - accrual basis;

further development of program budgeting in the budget process;

improvement of strategic planning at key spending units;

develop a system of evaluating the performance of public sector institutions;

ensure optimal and efficient use of public funds and comply with the requirements of European Union Directives.

The above measures will help increase the effectiveness of management accounting, bringing it in line with international leading practices and ensure for meet the needs of all users of information.

Keywords: management accounting, public finance, money, budget, public financial control.

Сиводед Е.

РАЗВИТИЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА В ГОСУДАРСТВЕННОМ СЕКТОРЕ

В статье рассмотрены основные направления реформирования учета в государственном секторе, в частности системы управленческого учета и предложены новые подходы для обеспечения ее эффективного функционирования.

Ключевые слова: управленческий учет, государственные финансы, денежные средства, бюджет, государственный финансовый контроль.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На сьогодні в Україні триває процес реформування бухгалтерського обліку в державному секторі, зокрема розробляються регулюючі нормативно-правові акти, національні стандарти обліку, гармонізовані з відповідними міжнародними, Єдиний план рахунків, тощо. До того ж, чинним законодавством достеменно не визначено методи ведення обліку в державному секторі.

Тому в 2007 р. для вирішення перелічених задач було затверджено «Стратегію модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 рр.» [3], метою якої було удосконалення системи обліку в державному секторі з урахуванням вимог міжнародних стандартів.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проте, дані процеси в державному секторі відбуваються значно повільніше, ніж аналогічні їм в обліку підприємницької діяльності. Дослідженню даного питання, присвячено наукові праці Ф.Бутинця, С. Голова, Л.Ловінської, Є.Калюги, С.Свірко, Н.Сушко, О. Чечуліної, М. Чумаченко, В. Швеця та багатьох інших, проте аналіз точок зору науковців показав, що враховуючи реформаційні процеси в економіці та необхідність модернізації бюджетного обліку, питання потребує подальшого вивчення.

Цілі статті. Вивчення обліку в державному секторі, зокрема управлінського; основних напрямів її реформування та модернізації, а також чинників, що мають на неї безпосередній вплив; розробка практичних пропозицій, щодо її удосконалення та ефективного функціонування.

Об'єктом дослідження виступає існуюча система обліку у

державному секторі.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. До сфери обліку в державному секторі, а в тому числі управлінського обліку грошових коштів, належать лише державні фінанси. Тобто, це відносини з приводу формування лише тієї частини фінансових ресурсів, які мобілізуються державою в державному та місцевих бюджетах, спеціальних урядових фондах і державних установах та організаціях [1].

Управлінський облік грошових коштів здійснюється через існуючу систему відносин, які зумовлені історичними, економічними й політичними умовами та підпорядковані фінансовій політиці держави.

У 2013 році розпорядженням Кабінету Міністрів України було затверджено «Стратегію розвитку системи управління державними фінансами» [4], метою якої, було визначення основних проблем та складових цієї системи, а саме:

- державна податкова політика;
- середньострокове бюджетне прогнозування та планування, програмно-цільовий метод, стратегічне планування на рівні головних розпорядників бюджетних коштів;
- управління ліквідністю державних фінансів та державним боргом;
- бухгалтерський облік в державному секторі, система побудови управлінського обліку і звітності бюджетних установ;
- державні інвестиції;
- державний внутрішній фінансовий контроль;
- незалежний зовнішній фінансовий контроль;
- протидія корупції у сфері державних фінансів;
- доступ громадськості до інформації з питань бюджету.

Що ж стосується саме обліку в державному секторі, то до останнього часу він поєднував у собі облік виконання державного та місцевого бюджетів та облік бюджетних установ, що в свою чергу зумовлювало використання двох Планів рахунків (План рахунків бюджетних установ та План рахунків виконання державного та місцевого бюджетів). Проте, на сьогодні Міністерством фінансів України вже розроблено Єдиний план рахунків (вводиться в дію з

01.01.2015 року), що побудований за десятиною системою, в якій наведено коди та назви синтетичних рахунків/субрахунків. Де перша цифра визначає клас рахунків, друга – номер рахунка, третя – класифікатор суб'єкта державного сектору (1 – розпорядники бюджетних коштів; 2 – державні цільові фонди; 3 – державний бюджет; 4 – місцеві бюджети, 5 – рахунки органів Казначейства), четверта цифра – номер субрахунку (крім рахунків класу 9 та класу 0), що значно спростить процедуру ведення обліку в державному секторі та забезпечить потреби усіх його учасників (державні установи, державні цільові фонди та органи Казначейства) [5].

Важливим кроком є розробка національних стандартів обліку в державному секторі (на сьогодні діють уже 19 з них), що розроблені на основі міжнародних та визначають мету, склад, принципи, методіку ведення обліку та складання фінансової звітності.

Крім того, однією з невирішених задач залишається визначення методу ведення бухгалтерського обліку в державному секторі. На сьогодні в Україні використовуються касовий метод (Казначейство) для відображення операцій з виконання бюджету та метод нарахування (бюджетні установи та державні цільові фонди) для відображення господарських операцій.

Досліджуючи дані питання, більшість науковців сходяться в думці про необхідність модернізації обліку в державному секторі та запровадження єдиної уніфікованої методології, що сприятиме формуванню стратегічних напрямів управлінського обліку бюджетних установ та відповідатиме сучасним потребам.

Висновки. Аналізуючи усе вищезазначене, можна стверджувати, що основними напрямками розвитку системи управлінського обліку в державному секторі є:

запровадження дієвого механізму управління бюджетним процесом, у тому числі щодо державного боргу як складової частини системи управлінського обліку державних фінансів, визначення стратегічних цілей розвитку держави з урахуванням можливостей бюджету в середньостроковій перспективі, а також забезпечення прозорості, передбачуваності та послідовності бюджетної політики шляхом:

- використання уніфікованого (Єдиного) плану рахунків в державному секторі;
- використання єдиного методу ведення обліку – методу

нарахування ;

- подальший розвитку програмно-цільового методу в бюджетному процесі;
- удосконалення системи стратегічного планування на рівні головних розпорядників бюджетних коштів;
- розробка системи оцінки ефективності діяльності установ державного сектору;
- забезпечення оптимального та ефективного використання державних коштів та приведення у відповідність з вимогами Директив ЄС та найкращою міжнародною практикою у цій сфері;
- посилення контролю за квазіфіскальними операціями, що дасть змогу мінімізувати ризики у частині розрахунку доходів державного бюджету під час розроблення проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік;
- спрощення доступу громадськості до інформації.

Отже, перелічені вище напрями розвитку сприятимуть збільшенню ефективності системи управлінського обліку, приведенню його у відповідність до міжнародного провідного досвіду та забезпечить задоволення потреб усіх користувачів інформації.

1. Бюджетний Кодекс України, затверджений постановою Верховної Ради України від 08.07.2010р. № 2456-VI(зі змінами та доповненнями).
2. Закон України про Державний бюджет України на 2014 рік від 16.01.2014 № 719-VII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/719-18>.
3. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 рр.: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 16.01.2007 за № 34.
4. Стратегія розвитку системи управління державними фінансами: затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 р. № 774-р.
5. План рахунків для державного сектору: затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.2013 №1203. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=402707&cat_id=384845